

Udskriftsdato: 7. januar 2026

KEN nr 9869 af 01/11/2002 (Historisk)

Ankestyrelsens principafgørelse C-46-02 om § 40 a - støtteperson - liste - konkret individuel vurdering af egnethed - bisidderfunktion - foreningstilknytning - usagligt hensyn - anbringelse konkret element - undersøgelsesfase - interne retningslinier - begyndelsestidspunkt

Ministerium: Social- og Boligministeriet

Journalnummer: J.nr.: 3500192-02

Ankestyrelsens principafgørelse C-46-02 om § 40 a - støtteperson - liste - konkret individuel vurdering af egnethed - bisidderfunktion - foreningstilknytning - usagligt hensyn - anbringelse konkret element - undersøgelsesfase - interne retningslinier - begyndelsestidspunkt

Resume:

Ankestyrelsen har behandlet 3 sager om rækkevidden af servicelovens § 40 a, som trådte i kraft den 1. juli 2001.

Sag nr. 1 angik en mor til to anbragte børn, der ønskede at få sin bisidder som støtteperson. Kommunen havde afvist at ansætte den ønskede person med den begrundelse at hun var moderens bisidder. Kommunen havde samtidig henvist moderen til at vælge en støtteperson fra kommunens liste over støttepersoner.

Sag nr. 2 angik et forældrepar til et anbragt barn, der ønskede en støtteperson, der var medlem af en forældre støtteforening og som havde fungeret som forældrenes bisidder i en kortere periode. Kommunen havde givet afslag med henvisning til at den ansøgte person var medlem af en forening.

Sag nr. 3 angik en mor til to børn, der anmodede om at få en støtteperson på et tidspunkt, hvor der skulle foretages en psykologisk undersøgelse af både moderen og børnene, og det endnu ikke var besluttet at børnene skulle anbringes uden for hjemmet. Kommunen havde givet afslag for tiden med henvisning til at en anbringelse endnu ikke var et konkret element, og at sagen ikke havde været behandlet i kommunens sociale udvalg.

Ankestyrelsen tog i sag nr. 1 og 2 udgangspunkt i, at formålet med bestemmelsen var at sikre at også forældrenes behov blev varetaget i forbindelse med en anbringelse, og at det i lovens forarbejder var understreget at der skulle tages hensyn til forældrenes ønske ved valg af støtteperson.

Ankestyrelsen fastslog, at udpegning af en støtteperson i henhold til servicelovens § 40 a skulle ske efter en individuel og konkret vurdering af den ansøgte persons egnethed til at varetage opgaven som støtteperson, og at kommunens udarbejdelse af en liste over egnede støttepersoner ikke var ensbetydende med at forældre kun kunne vælge støtteperson fra listen.

Ankestyrelsen fandt på denne baggrund ikke, at en anmodning fra en forælder om ansættelse af en ønsket person som støtteperson kunne afvises alene med henvisning til den ansøgte persons funktion som bisidder for forælderen. Tilsvarende kunne en anmodning om ansættelse af en ønsket person ikke afvises alene med henvisning til den ansøgte persons medlemskab af en forening. Alene at lægge vægt på bisidderfunktion eller foreningstilknytning var således et usagligt hensyn.

Ankestyrelsen fandt at kommunen i forbindelse med vurderingen af den ansøgte persons egnethed skulle inddrage oplysninger om en ønsket persons bisidderfunktion, herunder oplysninger om omfanget og karakteren af den forudgående kontakt mellem den pågældende og forældremyndighedsindehaveren. Ankestyrelsen fandt endvidere for så vidt angik foreningstilknytning, at kommunen skulle inddrage oplysningen om medlemskabet af foreningen og herunder forholde sig konkret til om medlemskabet af den pågældende forening var uforeneligt med varetagelsen af opgaven som støtteperson.

I sag nr. 3 om fra hvilket tidspunkt retten til en støtteperson indtræder tog Ankestyrelsen udgangspunkt i at retten til en støtteperson angår anbringelsesperioden, men at der ifølge lovens ordlyd og forarbejder er mulighed for at en støtteperson kan tildeles fra et tidligere tidspunkt end fra afgørelsen om anbringelse af et barn, dvs. fra det tidspunkt hvor anbringelse af et barn indgår som et konkret element i de af kommunen foreslåede foranstaltninger.

Ankestyrelsen fandt herefter at en kommune havde været berettiget til at afslå en anmodning om ansættelse af en støtteperson på et tidspunkt hvor ansøgers sag stadig var i en undersøgelsesfase og en anbringelse af ansøgers børn derfor ikke var tilstrækkeligt konkretiseret. Ankestyrelsen lagde vægt på kommunens oplysninger om, at der skulle foretages en psykologisk undersøgelse af ansøger og hendes børn, og at man først herefter ville tage stilling til iværksættelse af de nødvendige foranstaltninger, sammenholdt med det oplyste fra kommunen om interne retningslinjer for at træffe beslutning om anbringelse af børn uden for hjemmet.

Love:

Lov om social service - lovbekendtgørelse nr. 755 af 9. september 2002 - § 40a

Lov om social service - lovbekendtgørelse nr. 979 af 1. oktober 2008 - § 54

Vejledninger:

Socialministeriets vejledning nr. 4 af 16. januar 2002 om særlig støtte til børn og unge - pkt. 63

Sagsfremstilling 1:

Sag nr. 1 - j.nr. 3500192-02.

En mor til to børn, der var anbragt uden for hjemmet uden samtykke anmodede via sin bisidder kommunen om at få bisidderen som støtteperson i henhold til servicelovens § 40 a. I ansøgningen blev det oplyst, at moderen havde tillid til bisidderen, og at hun gerne ville acceptere den pågældende som støtteperson. Det blev endvidere oplyst, at bisidderen var medlem af en forældre støtteforening.

Kommunen gav afslag med henvisning til, at den ansøgte person repræsenterede moderen som bisidder. Kommunen henviste samtidig til at kommunen havde fremsendt en liste over støttepersoner som moderen kunne vælge en person fra.

Det var oplyst, at kommunen havde truffet en generel beslutning om, at forældre til anbragte børn ikke selv kunne vælge støttepersoner, og kommunen havde udfærdiget en liste over støttepersoner, som forældre skulle vælge fra.

Moderen fastholdt at hun ønskede den ansøgte person som støtteperson og ingen anden.

Nævnet ophævede kommunens afgørelse. Nævnet lagde vægt på, at det ikke af lovteksten eller bemærkningerne til loven fremgik, at forældre til anbragte børn kun kan vælge støtteperson fra den liste, som kommunen har udarbejdet. Nævnet lagde endvidere vægt på, at lovgiver havde fundet det vigtigt, at forældre selv kan vælge den konkrete støtteperson, og det således var i strid med lovens intentioner, når kommunen havde truffet en generel beslutning om, at forældre til anbragte børn ikke selv kunne vælge den støtteperson, de ønskede, men skulle vælge fra kommunens liste over støttepersoner.

Nævnet anførte endvidere, at det forhold, at bisiddere ikke var at betragte som støttepersoner, blot medførte, at den pågældende forælder kunne medbringe både en bisidder og en støtteperson, og at det ene således ikke udelukkede det andet.

Sagen blev behandlet i principielt møde med henblik på afklaring af rækkevidden af servicelovens § 40 a.

Afgørelse:

Ankestyrelsen tiltrådte nævnets afgørelse om ophævelse af kommunens afgørelse vedrørende afslag på ansættelse af moderens bisidder som § 40 a-støtteperson for moderen.

Ankestyrelsen fandt således at kommunen ikke havde været berettiget til at afvise ansættelse af den pågældende person alene med henvisning til hendes funktion som bisidder for moderen og med henvisning til, at kommunen havde udarbejdet en liste over § 40 a-støttepersoner.

Begrundelsen for afgørelsen var, at kommunen ikke havde foretaget en konkret og individuel vurdering af hendes egnethed som støtteperson.

Ankestyrelsen lagde herved vægt på, at udpegning af en støtteperson skulle ske ved en individuel og konkret vurdering af personens egnethed til at varetage opgaven som støtteperson. Et ønske fra forældremyndighedsindehaveren om at få en allerede fungerende bisidder som støtteperson kunne således ikke afvises alene med henvisning til hendes funktion som bisidder.

Ankestyrelsen fandt, at kommunen i den samlede vurdering af personens egnethed som støtteperson, skulle inddrage oplysningen om en ønsket persons funktion som bisidder, og herunder inddrage oplysninger om omfanget og karakteren af den forudgående kontakt mellem personen og forældremyndighedsindehaveren.

Begrundelsen var endvidere, at kommunens udarbejdelse af en liste over støttepersoner ikke var ensbetydende med at en forældremyndighedsindehaver kun kunne vælge støtteperson fra kommunens liste.

Ankestyrelsen lagde herved vægt på, at der ikke ifølge lovens forarbejder var pålagt kommunen en egentlig pligt til at udarbejde en liste over støttepersoner, og at det endvidere udtrykkeligt fremgik af forarbejderne, at der var klageadgang til nævnet i forbindelse med kommunens stillingtagen til forældrenes eventuelle valg af en støtteperson, der ikke var opført på listen.

Ankestyrelsen lagde endvidere vægt på, at det i lovens forarbejder var understreget, at der skulle tages hensyn til forældrenes ønske ved valg af en støtteperson.

Sagsfremstilling 2:

Sag nr. 2 - j.nr. 3500206-02.

Et forældrepar til et anbragt barn fik i efteråret 2001 kontakt med en forældrestøtteforening og anmodede i december 2001 om at få deres bisidder fra foreningen som støtteperson i henhold til servicelovens § 40 a. Det var oplyst at forældrene siden efteråret 2001 havde modtaget støtte fra foreningen, og at den ønskede person havde deltaget som bisidder i møder mellem kommunen og familien, samt ved opfølgningsmøder i barnets plejefamilie.

Kommunen meddelte i januar 2002 afslag under henvisning til, at det var besluttet principielt i kommunen, at man ikke ville ansætte støttepersoner, der havde tilknytning til foreninger.

Kommunen vejledte samtidig forældrene om, at de kunne rette henvendelse til kommunen, såfremt de var interesseret i at få en anden støtteperson, og at kommunen i givet fald ville være behjælpelig med at udpege en anden støtteperson.

Det var oplyst, at kommunen af principielle årsager havde besluttet ikke at ville indgå aftaler med eller honorere personer, som havde tilknytning til foreninger, der i forvejen arbejdede med støtte til forældre med børn anbragt uden for hjemmet.

I klagen til nævnet anførte forældrene, at de mente, at den ønskede person var egnet, da hun selv havde haft et barn anbragt uden for hjemmet. Forældrene oplyste endvidere, at de havde tillid til den ønskede person og at hendes kemi passede til forældrenes.

Nævnet tiltrådte kommunens afgørelse med den begrundelse, at kommunens afgørelse var baseret på et skøn over den valgte persons egnethed som støtteperson, og at nævnet kun kunne tilsidesætte dette skøn, hvis der forelå særlige omstændigheder, som f.eks. hvis afgørelsen var ulovlig eller åbenbart urimelig, hvilket nævnet ikke havde fundet var tilfældet i sagen.

Nævnet havde lagt til grund, at en støtteperson skulle kunne medvirke til, at forældrene blev støttet til at blive afklaret i forhold til anbringelsen, og til at forældrene under anbringelsen blev hjulpet til at forbedre forældreskabet, herunder at fastholde kontakten til barnet.

Nævnet havde lagt vægt på, at den person forældrene ønskede som støtteperson var tilknyttet en forældrestøtteforening og på, at kommunen havde tilbudt at være behjælpelig med udpegning af en anden støtteperson.

Under sagens behandling i Ankestyrelsen blev det oplyst, at man i kommunen ikke havde udarbejdet en liste over støttepersoner, som man henviste forældrene til at vælge fra, men at man i stedet i hvert enkelt tilfælde tog en snak med forældrene og konkret vurderede deres behov og ønsker til en støtteperson og derefter forsøgte at finde en der kunne matche forældrenes behov og ønsker.

Sagen blev behandlet i principielt møde med henblik på afklaring af rækkevidden af bestemmelsen i servicelovens § 40 a.

Afgørelse:

Ankestyrelsen ophævede både nævnets og kommunens afgørelse og hjemviste spørgsmålet om ansættelse af den ønskede person som § 40 a-støtteperson til fornyet vurdering og afgørelse i kommunen.

Begrundelsen var, at Ankestyrelsen fandt at der forelå særlige omstændigheder, der gav nævnet grundlag for at tilsidesætte kommunes afgørelse, idet kommunen ikke som forudsat i servicelovens § 40 a havde foretaget et konkret og individuel skøn over den ansøgte persons egnethed som støtteperson, men havde afvist forældrenes ønske alene med henvisning til at den ansøgte person var medlem af en forening.

Ankestyrelsen lagde herved vægt på, at kommunens udpegning af en støtteperson i henhold til servicelovens § 40 a ifølge lovens forarbejder skulle ske ved en konkret og individuel vurdering, der tog udgangspunkt i forældrenes ønsker og personens egnethed til at påtage sig opgaven som støtteperson for forældrene. Alene at lægge vægt på foreningstilknytning var således et usagligt hensyn.

Kommunen kunne derfor ikke afvise et ønske om ansættelse af en person som støtteperson alene med henvisning til at hun var medlem af en forening, men burde i forbindelse med vurderingen af hendes egnethed inddrage oplysningen om medlemskabet af foreningen og herunder forholde sig konkret til om medlemskabet af den pågældende forening var uforeneligt med varetagelsen af opgaven som støtteperson.

Ankestyrelsen bemærkede i denne forbindelse, at der i lovens forarbejder var lagt vægt på at en støtteperson var uvildig og ikke i forvejen hørte til forældrenes nære personlige netværk.

Sagsfremstilling 3:

Sag nr. 3 - j.nr. 3500355-02.

En mor til to børn havde igennem 5 år været i kontakt med kommunen, der havde iværksat forskellige foranstaltninger med henblik på at forbedre moderens forældreevne. I starten af februar 2002 gjorde to medarbejdere ved flere møder i kommunen moderen bekendt med, at man vurderede at børnene skulle anbringes uden for hjemmet. Kommunen foreslog i samme forbindelse moderen at tage kontakt til en bisidderforening for at få støtte til at tale om anbringelsen med nogen udenfor kommunens system.

På en nyt møde i kommunen med deltagelse af moderens bisidder blev samarbejdsformen med bisidderen drøftet og kommunen meddelte den efterfølgende dag moderens bisidder, at man vurderede at processen omkring moderen og anbringelsen af hendes børn skulle være nået gennem socialudvalget, førend man ville se på ansættelse af en støtteperson.

Moderen ansøgte i midten af februar 2002 om at få en støtteperson i henhold til servicelovens § 40 a.

Kommunen gav i slutningen af februar 2002 afslag på tildeling af en støtteperson for tiden med henvisning til, at det fremgik af vejledningen, at støttepersonen blev tildelt i forbindelse med anbringelsen, det vil sige fra det tidspunkt, hvor en anbringelse af børnene indgik som et konkret element i de foreslåede foranstaltninger. Kommunen anførte i forlængelse heraf, at kommunen ikke på nuværende tidspunkt havde skønnet, at der var tale om et konkret element, idet det sociale udvalg i kommunen endnu ikke havde behandlet sagen. Kommunen skønnede således ikke at der var tale om konkrete elementer, der berettigede til en støtteperson for nuværende.

I forbindelse med revurderingen af sagen anførte kommunen bl.a., at der udelukkende var tale om en undersøgelsesfase, hvor der bl.a. skulle foretages en psykologisk undersøgelse af moderen og børnene, og at der først når disse undersøgelser var afsluttet ville blive truffet afgørelse om fremtidige hjælpeforanstaltninger.

Nævnet tiltrådte kommunens afgørelse med henvisning til, at nævnet var enig med kommunen i, at der ikke på afgørelsestidspunktet var grundlag for at tildele moderen en støtteperson i henhold til servicelovens § 40 a.

Nævnet henviste til, at det fremgik af servicelovens § 40 a, at støttepersonen blev tildelt i forbindelse med anbringelsen af et barn uden for hjemmet, hvilket ville sige, at en støtteperson kunne tildeles fra det tidspunkt, hvor en anbringelse af barnet indgik som et konkret element i de foreslåede hjælpeforanstaltninger.

Nævnet henviste endvidere til, at der efter nævnets opfattelse ikke i servicelovens § 40 a var hjemmel til at tildele en støtteperson i den periode, hvor kommunen havde iværksat undersøgelser, og hvor der endnu ikke var truffet afgørelse om en anbringelse.

Nævnet fandt herefter, under henvisning til at kommunen havde iværksat undersøgelser med henblik på en eventuel anbringelse af de 2 børn uden for hjemmet, og at disse undersøgelser ikke var afsluttet og kommunen endnu ikke har truffet afgørelse om en anbringelse, at moderen på afgørelsestidspunktet ikke opfyldte betingelserne for tildeling af en støtteperson efter servicelovens § 40 a.

Sagen blev behandlet i principielt møde med henblik på en nærmere afklaring af, fra hvilket tidspunkt retten til en støtteperson i henhold til servicelovens § 40 a indtræder i forbindelse med en anbringelse.

Afgørelse:

Ankestyrelsen tiltrådte nævnets afgørelse om at moderen ikke var berettiget til en støtteperson i henhold til servicelovens § 40 a på det tidspunkt hvor kommunen traf afgørelse.

Ankestyrelsen lagde vægt på kommunens oplysninger om, at der skulle foretages en psykologisk undersøgelse af både moderen og hendes børn, og at man først herefter ville kunne foretage en konkret vurdering af hvilke foranstaltninger der var nødvendige, sammenholdt med det oplyste fra kommunen om interne retningslinier for at træffe en beslutning om anbringelse af børn uden for hjemmet.

Ankestyrelsen lagde således til grund at sagen på tidspunktet for kommunens afgørelse stadig var i en undersøgelsesfase, hvor der ikke var taget endelig stilling til om der skulle iværksættes foranstaltninger og i givet fald hvilke.

Ankestyrelsen bemærkede, at retten til en støtteperson som udgangspunkt var knyttet til perioden, hvor et barn var anbragt uden for hjemmet, men at der ifølge lovens ordlyd og forarbejder var mulighed for at en støtteperson kunne tildeles fra et tidligere tidspunkt end fra afgørelsen om anbringelse af barnet, hvis en anbringelse indgik som et konkret element i de af kommunen foreslåede foranstaltninger.

Ankestyrelsen fandt på denne baggrund ikke, at en anbringelse af børnene på daværende tidspunkt var tilstrækkeligt konkretiseret, til at moderen var berettiget til en støtteperson efter servicelovens § 40 a.

Ankestyrelsen udtalte dog kritik af, at kommunen, ved sin rådgivning på møder med moderen i perioden forud for moderens ansøgning om en støtteperson, havde givet moderen anledning til at tro at en anbringelse af hendes børn var nært forestående, og at kommunen ikke tilstrækkeligt klart havde informeret moderen om kommunens interne retningslinier for at træffe beslutning om anbringelse af børn uden for hjemmet.